

наредби отъ два досущъ различни типа университети, — копиране, диктувано отъ тщетното желание да се създаде нѣщо сръдно — т. е. нѣщо което да съединява „добритѣ страни“ и на двата типа. Въ смѣтността се е постигнало тъкмо противното: събрани сж лошитѣ имѣ страни и се е получило нѣщо, което не е нито университетъ, нито сръдно учебно заведение, — едно Училище, въ което можете да „свършите“ напирмѣръ по философия или по педагогика, безъ да сте държали никакъвъ изпитъ по Логика или Психология, а често и безъ да сте ги слушали. Разумѣва се, ний не твърдимъ, че поради това единъ свършилъ Вишето училище е непременно невѣлка по тия прѣдмети, — защото не мислимъ, че слушането или дори „благополучниятъ“ экзаменъ сж гаранция за солидни знания. Единъ студентъ може, — стига да е добръ подготвенъ и да има добрата воля — чръзъ самостоятелно четене да научи даже много повече, нежели въ аудиторията. Но безъ да направимъ една цѣлесъобразна провѣрка на знанията и на разбирането на студента, ний не можемъ да знаемъ, какви сж тѣ. А ний искахме тукъ именно да установимъ това, че нашето Више училище, при своята сегашна изпитна система и изобщо при сегашния си редъ не притежава сръдетвата да се удостовѣри въ общо умствено развитие на своитѣ възпитаници, нито да направи невъзможно „промъкването“ на ония отъ тѣхъ, които нито лекции сж посѣщавали, нито пъкъ чръзъ собственъ трудъ сж спечелили нуждитѣ познания.

Може обаче да ни се възрази, че нищо не прѣчи на прѣподавателитѣ да провѣрватъ при-